Универзитет у Београду

Филолошки факултет

Београд, 15.05. 2015.(датум)

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I - ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, на својој седници 26.марта 2014.године донело је Одлуку бр. 808/1 о образовању Комисије за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је кандидаткиња Татјана Чикара, МА, пријавила под насловом *Анализа употребе епистемичких модалних оператора као носилаца евиденцијалног значења у енглеском и српском језике из перспективе прагматичких ефеката њихове употребе.*

2. Састав Комисије

1) др Ивана Трбојевић Милошевић, доцент, ужа научна област Англистика , Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику.
2) др Катарина Расулић, доцент, ужа научна област Англистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику.
3) др Светлана Стојић, доцент, Филозофски факултет Универзитета у Београду, ужа научна област Енглески језик

II - БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња Татјана Чикара рођена је у Сремској Митровици 1986.године. Основну школу је завршила у Лаћарку, а гимназију у Сремској Митровици, обе са одличним успехом. Основне студије енглеског језика и књижевности уписала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2005.године , а дипломирала 2009.године, са просечном оценом у току студија 9,04 (девет и 04/100). Мастер рад под насловом Subjunctive Mood in English and its Translation Equivalents in Serbian одбранила је са оценом 10 (десет и 00/100) . Просечна оцена у току мастер студија била је 10 (десет и 00/100). На истом факултету је уписала докторске студије 2011.године и са успехом положила све предвиђене испите. Радила је као наставник страног језика у Виокој школи струковних студија „Милутин Миланковић“ у Београду и као координатор за међународну сарадњу са Европском мрежом медицинских школа . Уз то, као одличан студент докторских студија, била је ангажована као сарадник у настави на изборном предмету Савремени енглески језик (П3 и П4) на Катедри за енглески језик и књижевност Филолошког факултета у Београду.

III - БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Čikara, T. (2011) "Expressing Medicine". Priručnik iz engleskog jezika za studente strukovne medicinske škole. Beograd. VMŠSS Milutin Milanković.

Čikara, T. (2013) Politeness is Distance – Serbian Requests through the Mirror of the Cognitive Speech Act Scenario Model. Philologia 11, 21-32.

Чикара, Т. (2014) Учтивост и род: Модалност у функцији стратегија негативне учтивости у захтевима говорника и говорница српског језика . Речи 6. (у штампи)

Чикара, Т. (2014) Деиктичке одлике епистемичких модалних оператора као маркера дистанце у енглеском језику. Енглески језик и англофоне књижевности у теорији и пракси . Зборник у част Драгињи Перваз. Нови Сад. Филозофски факултет. 89-102

IV - ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

На основу увида у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Татјана Чикара , МА, испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V - ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Ивана Трбојевић Милошевић (доцент) Филолошког факултета у Београду, Катедра за англистику.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

(2004) *Модалност, суд, исказ*: Изражавање епистемичке модалности у енглеском и српском језику. Филолошки факултет Универзитета у Београду. Београд. Бр.стр.185

(2004) Epistemic Modality and Conditionals in English and Serbian: A Contrastive Approach u *English Modality in Perspective*: Genre Analysis and Contrastive Studies, R. Facchinetti and F. Palmer (eds.). Peter Lang, Europäischer Verlag der Wissenschaften. 191-204.

(2004) Нефактивни глаголи као епистемички модализатори пропозиције у *Лингвистичке анализе*, Зборник радова у част 25 година ИСЈ, С.Перовић иВ.Булатовић (ур.), Подгорица. 203-214.

(2006) Speech Act Conditionals in English and Serbian: Avoiding Rudeness or Being Polite. У Расулић К.и И.Трбојевић-Милошевић (ур.): English Language and Literature Studies: Interfaces and Integrations ELLSII75. Volume I. Филолошки факултет. Београд. 225-233.

(2008) Grammar Can Hurt: A Contrastive View of English and Serbian Imperatives. ELLSSAC Proceedings . Volume I. Филолошки факултет. Београд. 103 -114.

(2009) Some Contrasts in Politeness Structure of English and Serbian. In Kuzniak M. and B. Rozwadowska (eds) : PASE Papars 2008: Studies in Language and Methodology of Teaching Foreign Languages.Oficyna Wydawnicza ATUT. Wroclaw. 177 – 184.

(2011) E-Mailing and Politeness. BIBLID: 0015-1807, 38 (2011) ‘1 (pp 53-61) UDC 004.773.3:316.77 у Буњак, П. (ур.) Филолошки преглед.Часопис за страну филолгију XXXVIII 2011

(2012) Modal Hedges in Para-Pharmaceutical Product Instructions: Some examples from English and Serbian. BIBLID: (2011) У *Revista de Lenguas para Fines Específicos, Volumen 18, Special Issue: Modality in scientific and technical discourse*. Universidad Las Palmas de Gran Canaria. 13-22.

Комисија сматра да др Ивана Трбојевић Милошевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације из области англистике, семантике модалности, прагматике и контрастивне лингвистике.

VI - ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Формулација наслова тезе : *Евиденцијалност и епистемичка модалност: Анализа употребе епистемичких модалних оператора као носилаца евиденцијалних значења у енглеском и српском језику из перспективе прагматичких ефеката њихове употребе*
2. Комисија закључује да радни назив тезе треба преформулисати у **Евиденцијалност и епистемичка модалност: епистемички модални оператори као носиоци евиденцијалних значења у енглеском и српском језику**

3. Предмет истраживања

Истраживање које предлаже Татјана Чикара представља покушај успостављања јединственог теоријског оквира у коме се може посматрати однос епистемичке модалности и категорије евиденцијалности, односно семантичких компонената овог концепта реализованих употребом епистемичких оператора у језицима у којима евиденцијалност нефигурира као јединствена морфолошка категорија. Фокусирајући се на интерперсонални ниво комуникације одређен односом између учесника комуникације (интеракције) , истраживање се бави анализом контекстуалних фактора и прагматичких ефеката употребе

епистемичких оператора са евиденцијалним семантички екстензијама и посматра их као комуникативне стратегије позитивне и негативне учтивости. Један од циљева овог истраживања јесте и да се укаже не неопходност реформулације теорије образа (Brown & Levinson 1987).

У овом истраживању, маркери епистемичке модалноститретирају се као механизми којима говорник успоставља епистемичку и прагматичку дистанцу, отклон према садржају исказане пропозиције и њеној актуализацији (Frawley 1992; Трбојевић 2004) и као стратегије реализације евиденцијалних значењских екстензија које упућују на виши или нижи степен отклона у зависности од квалитета доказа на основу којих се износи говорников став према датој пропозицији.

Предмет језичке анализе предтсављају епистемички оператори који обухватају широк спектар језичких облика, а пошто се истраживање бави поређењем двају језика који су типолошки слични по томе што не поседују засебан граматички истем виденцијалнх маркера, истраживање се фокусира на семантичка проширења евиденцијалности примарних епистемичких оператора – модалних глагола, модалних прилога и придева, нефактивних глагола когниције и мишљења, катенативних глагола, укључујући и значењски и функционално блиске лексеме на мргинама система у оба језика. Уз то, испитаће се и начин на који синтаксичка структура реченичних, парентетичних и копулативних конструкција чији су конституенти поменути маркери утиче на тумачење евиденцијалних значења, субјективности/објективности/интерсубјективности превасходно у оквиру репортативне и инфериране евиденцијалности.

Комисија закључује да предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем испуњава захтеве докторске дисертације.

4. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила прелиминарну радну библиографију од 57 библиографских јединица релевантних за истраживање које овде наводимо:

5. Aikhenvald, Y. A. (2004). Evidentiality. New York: Oxford University Press

6. Bogaert, J. (2010). A constructional taxonomy of I think and related expressions: accounting for the variability of complement-taking mental predicates. English Language and Linguistics, 14, 399-427.

7. Brown, P. and Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge, CUP

8. Bybee, J., Perkins, R. & W. Pagliuca (1994). The Evolution of Grammar: Tense, Aspect and Modality in the Languages of the World. The University of Chicago Press, Chicago and London

9. Chafe, W. & J. Nichols (1986). Evidentiality: The linguistic coding of epistemology. Norwood, NJ: Ablex
10. Chung, S. and A. Timberlake. (1985). 'Tense, Aspect, Mood'. *Language Typology and Syntactic Description, III: Grammatical categories and the lexicon*. T. Shopen (eds). Cambridge: Cambridge University Press. 202-258
11. Coates, J.(1983). *The Semantics of the Modal Auxiliaries*. Beckenham, Croom Helm
12. Dendale, P. & L. Tasmowski. (2001). Introduction: Evidentiality and related notions. Journal of Pragmatics, 33, 1505-1528.

13. Djordjević, R. (1996). Gramatika engleskog jezika. Beograd

14. Frawley, W. (1992). *Linguistic Semantics.* Lawrence Erlbaum Ass. Hillsdale
15. Givon, T. (1982). Evidentiality and epistemic space. Studies in Language, 6, 23-49
16. Halliday, M. A. K. (1970). Functional diversity in language as seen from a consideration of modality and mood in English. Foundations of Language, 6, 322-361.
17. Halliday, M. A. K. (1985). An Introduction to Functional Grammar, London: Edward Arnold
18. Hengeveld, K. (1989). Layers and Operators in Functional Grammar. Journal of

Linguistics, 25/1, 127-157.

19. Huddleston, et al. (2002). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press
20. Ivić, M. (1977). Teorijsko-metodološki problem slovenske sintakse vezani za koncept faktivnosti. JF XXXIII, Beograd, 1-16
21. Ivić, M. (1978). O srpskohrvatskim rečeničnim prilozima. JF XXXIV, Beograd, 1-6.
22. Lazard, G. (2001). On the grammaticalization of evidentiality. Journal of Pragmatics, 33, 359-367.
23. Levinson, S. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press
24. Lyons, J. (1977). *Semantics II*. Cambridge: Cambridge University Press
25. Mortelmans, T. (2012). Epistemic MUST and its cognates in German and Dutch. The subtle differences. Journal of Pragmatics, 44, 2150-2164.
26. Mushin, I. (2000). Evidentiality and deixis in narrative retelling. Journal of Pragmatics, 32, 927-957.
27. Nichols, J. (1984). Functional Theories of Grammar. Annual Review of Anthropology, 13, 97-117.
28. Nuyts, J. (2001[a]). Epistemic modality, Language and Conceptualisation. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company
29. Nuyts, J. (2001[b]). Subjectivity as an evidential dimension in epistemic modal expressions. Journal of Pragmatics, 33, 383-400.
30. Palmer, F.R. (1979). *Modality and the English Modals*. New York, Longman
31. Palmer, F. R. (1986). Mood and Modality. Cambridge: CUP
32. Piper, P. 2005. Semantičke kategorije u prostoj rečenici: sintaksička semantika. U M. Ivić (ur.) *Sintaksa savremenog srpskog jezika, Prosta rečenica.* Beograd: Institut za srpski jezik SANU/Beogradska knjiga/Matica Srpska, 575-982.

33. Plungian, A. V. (2001). The place of evidentiality within the universal grammatical space. Journal of Pragmatics, 33, 349-357.

34. Popović, Lj. 2005. Komunikativne funkcije proste rečenice. U M. Ivić (ur.) *Sintaksa savremenog srpskog jezika, Prosta rečenica*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU/Beogradska knjiga/Matica Srpska, 983-1060.

35. Quirk, R. et al. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London/New York: Longman

36. Reilly, J., Zamora, A. & R. F. McGivern. (2005). Acquiring perspective in English: the development of stance. Journal of Pragmatics, 37, 185-208. Journal of Pragmatics, 44, 2150-2164.

37. Rossari, C. (2012). The evidential meaning of modal parentheticals. Journal of Pragmatics, 44, 2183-2193.

38. Saavedra, D. (1993). Semantička struktura nekih glagola u srpskohrvatskom jeziku s tačke gledišta faktivnosti. NSSUVD 22/2, Beograd, 209-218.

39. Searle, J. (1979). Expression and Meaning: studies in the theory of speech acts. Cambridge: CUP

40. Squartini, M. (2012). Evidentiality in interaction: The concessive use of the Italian Future between grammar and discourse. Journal of Pragmatics, 44, 2116-2128

41. Stanojčić, Ž. i Popović, LJ. (2000). *Gramatika srpskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva

42. Steinberg, D. D. & L. A. Jakobovits (eds.) (1971). Semantics. Cambridge: CUP

43. Stevanović, M. (1969/1964). Savremeni srpskohrvatski jezik I-II. Naučna knjiga, Beograd.

44. Stevanović, M. (1979). Savremeni srpskohrvatski jezika II. Sintaksa. Naučna knjiga,

Beograd.

45. Tanasić, S. (2005). Sintaksa glagola: Potencijal. U M. Ivić (Ur.), *Sintaksa savremenog srpskog jezika, Prosta rečenica* (pp 458-461). Beograd: Institut za srpski jezik SANU, Beogradska knjiga, Matica Srpska.

46. Traugott, E. C. (1989). On the Rise of Epistemic Meanings in English: An Example of Subjectification in Semantic Change. Language, 65, 31-55.

47. Trbojević, I.(2004). *Modalnost. sud, iskaz: Epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku*. Beograd, Filološki fakultet

48. Trbojević 2008: *Grammar Can Hurt: A Conmtrastive View of English and Serbian Imperatives* / I. Trbojević. Priredile K. Rasulić & I. Trbojević - ELLSSAC Proceedings – English Language and Literature Studies: Structures across Cultures. Volume I, Belgrade 2008, s. 103-114.
49. Trbojević 2009: *Some Contrasts in Politeness Structure of English and Serbian* / I. Trbojević. Priredili M. Kuzniak & B. Rozwadowska - PASE Papers 2008: Studies in Language and Methodology of Teaching Foreign Languages, Wroclaw, 2009, s. 177-184.
50. Turnbull, W. and Saxton, K.L.(1997). 'Modal expressions as facework in refusals to comply with requests: I think I should say 'no' right now'. *Journal of Pragmatics*, 27, 145-181
51. van der Auwera, J. & V. Plungian (1997). On modality's semantic map. Linguistic Typology, 2, 79-124

52. Watts, R.J. (2003). *Politeness.* Cambridge: Cambridge University Press

53. Verstraete, J. C. (2001). Subjective and objective modality: Interpersonal and ideational functions in the English modal auxiliary system. Journal of Pragmatics, 33, 1505-1528.

54. Whitt, R. J. (2011). (Inter)Subjectivity and evidential perception verbs in English and

German. Journal of Pragmatics, 43, 347-360.

55. Wierzbicka, A. (1987). The semantics of modality. Folia Linguistica, XXI/1, Mouton Publishers, 25-44.

56. Wierzbicka, A. (1994). Semantics and epistemology: The meaning of ‘evidentials’ in a cross-linguistic perspective. Language Sciences, 16, 88-137.

57. Willet, T. (1988). A cross-linguistic survey of the grammaticalization of evidentiality. Studies in Language, 12, 51-97.

Циљеви истраживања и хипотезе

Примарни циљ предложеног истраживања у оквиру дисертације је утврђивање прагматичких ефеката употребе семантичких категорија евиденцијалности, субјективности и интерсубјективности као интегративних чинилаца семантичког садржаја епистемичких оператора у одговарајућем прагматичком контексту, са нагласком на аефектима учтивости.

Као други циљ, поставља се анализа прагматичких функција епистемичке модалности која треба да укаже на потребу за допуњавањем и реконструкцијом теорије образа (Brown & levinson 1987) , која се показује као недовољна када је реч о стратегијама заштите говорникових потреба, с обзиром да је говорник један од актера комуникативног догађаја, а да се успешна, кооперативна комуникативна интеракција посматра као процес у коме се потребе говорника и саговорника непрекидно конституишу, преговорају, уважавају и међусобно утичу једне на друге.

Основна хипотеза од које се у дисертацији полази јесте да формалне реализације модалних значења типа *It is possible that/ I think that ; It is to be concluded that / I conclude that; It is said that/ X said that/; It appears that* и њихови значењски еквиваленти у српском језику *Могуће је да /Мислим да; Може се закључити да/Закључујем да; Кажу да/ X је рекао да; Изгледа да/ Чини се да* заиста сугеришу семантичке компоненете епистемичке модалности и евиденцијалности , укључујући визуелне, сензорне, инференцијалне, спекулативне и репортативне компоненете.

Очекивани резултати :

Очекивани резултати истраживања везани су за откривање сличности и разлика, како у лингвистичкој структури парадигме оператора који поред основних значења сугеришу субјективност, интерсубјективност и објективност као семантичка проширења евиденцијалности и епистемичке модалности у зависности од датог прагматичког контекста, тако и на нивоу језичке употребе датих јединица, односно њихове интерперсоналне функције у комуникацји. Анализом значења и контекста, очекује се да ће бити могуће да се одреди које комуникативне циљеве говорници постижу њиховом употребом.
Показаће се да маркери епистемичке модалности у одређеним контекстима заиста имплицирају евиденцијална семантичка проширења и као такви, на нивоу прагматике, остварузју ефекте позитивне и негативне учтивости, као и оних дискурсних стратегија које у први план истичу личност говорника.

План рада:

Оквирна структура дисертације:

Први део тезе биће посвећен увођењу и објашњењу појма евиденцијалности кроз призму неколико теоријских приступа ; успоставиће се јасна дистинкција између језика у којима је евиденцијалност дискретна морфолошка категорија и језика у којима се евиденцијална значења реализују посредством других граматичких (и осталих) категорија (глаголско време, аспект, начин, модалност, модални глаголи , те лексичка средства за изражавање евиденцијалних значења. С обзиром да морфолшке категорије евиденцијалности и модалности уопште одликује деиктичка природа (Chung & Timberlake 1985; Jakobson 1957, Frawley 1992, Mushin 2000), теорисји оквир који се предлаже за истраживање у дисертацији ослањаће се на теорију модалности као епистемичке деиксе. Погодност примене оваквог теоријског апарата лежи у чињеници да се истраживање бави и аналаизонм прагматичких ефеката употребе епистемичких оператора са секундарним евиденцијалним значењима, и да је дистанца кључна функција учтивости.

У другом делу тезе, кандидаткиња ће се бавити идентификацијом релације између

евиденцијалности у епистемичке модалности ; бавиће се комплексном интеракцијом епистемичких и евиденцијалних значењских проширења.

Трећи део тезе биће освећен разматрању појмова субјективности и интерсубјективности који одржавају тесну повезаност појмова евиденцијалности и епистемичке модалности. И које кандидаткиња дефинише као значењске конституенте евиденцијалности, тј. Као евиденцијалне квалификације које упућују на квалитет и порекло доказа којима оперише говорник.

Контрастивна анализа корпуса у овој дисертацији ће комбиновати елементе квалитативне и квантитативне методологије . Корпус је сачињен од писаних текстова различитих жанрова медијског дискурса у британским и српским недељним новинама и часописима (*The Times, The Independence, The Daily Mirror, The Observer, The Guardian, Vanity Fair, Marie Clare, Ask Men; Политика, Блиц, Новости, НИН, Време, Story, Hello, Свет*). Квантитативна анализе даће податке о фреквенцији јављања епистемичких оператора са евиденцијалним значењима и зависности од жанровске и тематсек обојености текста . Најфреквентнија употреба се очекује у текстовима политичке тематике с обзиром на истакнуто учешће говорника у комуникативном догађају.

Кандидаткиња ће у закључном делу дисертације сумирати своје налазе спроведене анализе и понудити класификацију евиденцијалних значења епистемичких оператора у медијском дискурсу енглеског и српског језика; указујући на неопходност мулитдисциплинарног приступа и перспективе сагледавања ове категорије на семантичко –прагматичком интерфејсу, ово истраживање спада и у домен социо-прагматичких истраживања које сагледава видове комплексног односа језика и друштва , представљајући језик као средство друштвеног деловања посредством ког појединац не само да конституише и одржава сопствени идентитет исказивањем својих ставова, већ има могућност утицаја на мишљење, ставове и идентит других учесника у интеракцији, а тиме и на друштво.

Методе истраживања: рад са корпусом ; квалтативна и квантитативна анализа; контрастивна анализа.

VII - ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња Татјана Чикара, МА, подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области англистике,

филозофије језика и модалности, те контрастивне лингвистике .

Комисија предлаже формулацију теме: **Евиденцијалност и епистемичка модалност: епистемички модални оператори као носиоци евиденцијалних значења у енглеском и српском језику**

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Ивана Трбојевић Милошевић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Татјане Чикаре МА и предложене теме докторске дисертације а да се за ментора именује др Ивана Трбојевић Милошевић.

Потписи чланова Комисије:

1. _____

2. _____

3. _____